

Гиренко І. О.

(наук. кер. – асист. Харченко С.А.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ПРАВА НА ОСВІТУ: ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ

Сучасне право на освіту в Україні перш за все закріплено та гарантується її Конституцією (ст.53), законами та іншими нормативно-правовими актами. Незважаючи на це, в освіті існують проблеми, які є перешкодою її модернізації з урахуванням сучасних глобалізаційних процесів, економічних можливостей, національних традицій. Тому їх закріплення у чинному законодавстві України ще не є показником їх реальності, створення належних умов та способів гарантування права на освіту [1, с.30]. До того ж вирішення вказаних проблем ускладнюється в зв'язку із сучасними подіями, пов'язаними з Конституційною реформою. Чого в першу чергу бракує для повноцінного правового підґрунтя сучасних гарантій права на освіту? Звичайно ж необхідних умов, способів, вимог, які відповідають реальному стану речей в освітянському законодавстві, яке знаходиться в процесі формування.

Актуальними залишаються проблеми створення нової та більш досконалої правової і нормативної бази освіти в Україні [5, с.281-282], і перш за все її якості, доступу до освітньої і професійної підготовки всіх, хто має необхідні здібності, мотивацію і адекватну підготовку. Також суттєвих змін потребує впорядкування нормативної бази щодо узгодженості самої процедури перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів у сфері післядипломної освіти, встановлення прямої залежності від якості праці та її оплати. Водночас необхідним є і подальший юридичний аналіз гарантування та реалізації права на освіту в Україні [6, с.201].

З метою найбільш повної узгодженості вказаних актуальних проблем гарантування права на освіту в Україні слід визначитися з поняттям самої сутності гарантій як таких. Тлумачення гарантій здебільшого пояснює їх як поруку, забезпечення, зобов'язання про виконання чого-небудь різними способами, засобами охорони. Через це в юридичній літературі досі існують різні підходи з приводу неоднозначності його пояснення та ототожнення з термінами «охорона» і «забезпечення». Так, поняття власне гарантій прав і свобод розуміють в широкому та вузькому значенні. Їх пояснюють як засоби і способи, умови, які носять загальнообов'язковий характер, що реально спрямовані на здійснення свободи пересування, виконання обов'язків людини і громадянина та забезпечення її охорони від незаконних обмежень і посягань. Крім того, держава повинна створювати

Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

все необхідне для їх реалізації [2, с.8;3, с.108]. Однією з ознак гарантій прав і свобод є системність, тому все ж доцільно розглядати гарантії прав і свобод виключно як систему засобів, способів, умов, принципів та вимог задля ефективності їх у реальному здійсненні прав і свобод людини і громадянина.

Складовою загальної системи гарантій права людини і громадянина є конституційно-правові гарантії. Загальною основою гарантій є різні економічні, політичні, соціальні та культурні умови розвитку суспільства. Вважаємо, що викладене вище свідчить про створену в Україні наукову базу юридичних досліджень, які дають підстави до з'ясування сутності конституційних гарантій права на освіту, які також мають системний характер, сукупність всіх необхідних умов, засобів, принципів і вимог, створюваних державою з метою їх повної реалізації.

Гарантії конституційного права на освіту належать до групи культурних прав. Тому основою їх є система тих культурних і духовних цінностей суспільства, які вже створені, правова свідомість і культура яких є показниками загальної свідомості та освіченості громадян держави загалом [4, с.53].

Отже, до найбільш актуальних проблем гарантій конституційного права людини і громадянина на освіту в Україні слід віднести:

- створення нової та більш досконалої правової і нормативної бази освіти з урахуванням останніх змін в законодавстві;
- доступність освітньої і професійної підготовки всіх здібних та тих, хто має мотивацію і адекватну підготовку;
- з'ясування сутності сучасних гарантій конституційного права на освіту;
- створення умов, засобів, способів, що є необхідними та відповідають для забезпечення, реалізації та охорони гарантій на освіту;
- гарантії якості освіти;
- можливість здійснення вимог щодо реалізації гарантій на освіту;
- наявність у праві на освіту при його гарантуванні елементів доступності, ефективності, визнання курсів, що вивчені;
- офіційне визнання гарантій реалізації права на освіту після закінчення навчального закладу та в процесі працевлаштування.

Література:

1. Боняк В.О. Конституційне право людини і громадянина на освіту та його забезпечення в Україні. Автореферат дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Боняк В.О / Національна академія внутрішніх справ України. К., 2005. 20 с.
2. Динько О.Ф. Зміст і гарантії забезпечення реалізації свободи пересування людини і громадянина в Україні: Динько О.Ф. Дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Національна академія внутрішніх справ України. К., 2003. 221 с.
3. Журавський В. С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні/ В.С. Журавський / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Інститут вищої освіти АПН України. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 415 с.

4. Заворотченко Т. М. Конституційно-правові гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 Т.М. Заворотченко / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. К., 2002. 222 с.

5. Проблемі реалізації прав людини та громадянина в Україні: Монографія / Кол.авторів; За ред. Н.М.Оніщенко, О.В.Зайчука. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. 424с.

6. Пушкіна О.В. Система прав і свобод людини і громадянина в Україні. Теоретичні і практичні аспекти забезпечення. / О.В. Пушкіна. К.: Логос, 2006. 416 с.

Тимошок О.С.

(наук. кер. – асист. Харченко С.А.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

ПРОЦЕДУРА ВИСУНЕННЯ КАНДИДАТА НА ПОСАДУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. З огляду на такий статус Президента України, вибори Президента України мають надзвичайне значення для країни. Різні сторони процесу виборів Президента України є достатньо вивченими у сучасній юридичній науці. Однією з найважливіших стадій виборчого процесу є висування кандидатів на пост Президента України. Знання громадянами України основних засад цієї процедури, своїх прав та обов'язків у цьому процесі є складовою підвищення правової культури виборців і нададуть змогу запобігти порушенням конституційних виборчих прав, що і зумовило вибір теми публікації.

Президент України обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років. Висунення кандидата на посаду Президента України здійснюється на основі Конституції України, Законів України «Про вибори Президента України» та «Про Центральну виборчу комісію» [3]. Цей процес забезпечує реалізацію права громадянина України бути обраним Президентом України і право громадян України, які мають право голосу, висувати кандидата на пост Президента України.

Юридичні вимоги до кандидатів у Президенти України цілком укладаються у прийнятті світовим конституціоналізмом стандарти. Президентом України може бути обраний громадянин України, який досяг тридцяти п'яти років, має право голосу, проживає в Україні протягом десяти останніх пе-